

10 Mars 48

Demokratiet kjemper med ryggen mot veggen

Vi må over på offensiven, sier professor Sigmund Skard.

Interessant foredrag i Kristiansand.

Professor Sigmund Skard var igår foreningen Nordens gjest i Kristiansand og holdt et meget interessant foredrag om vår vei ut av tidens krise. Foredragsholderen ble ønsket velkommen av formannen lektor Heide Sørensen, som uttalte at Arnulf Øverland hadde tegnet et dystert bilde av situasjonen. Men han satte et punktum midt i setningen. Han viste ingen vei ut av kaos. Det skulle professor Skard gjøre.

— Noen vil si at situasjonen er mørk, sa professoren innledningsvis. Jeg vil si som Churchill ved Dunquerque: Jeg synes den er stimulerende. Stimulerende fordi den kaller på hver enkelt.

Begivenhetene i Tsjekkoslovakia har vært knusende, men klargjørende. De som har håpet at kommunismen ikke var som diktaturer flest har tatt feil. Kremles herrer er de samme som Berchtesgadens. Diktatorene har i moral ingen ting de skulle ha sagt hverandre.

Vi ser klart at det personlige forpliktende demokrati må være målet. Først og fremst må angsten og maktesløsheten elimineres for å nå dette mål. Demokratiet har vært på defensiven, men må tilrive seg offensiven. Vi må forstå det som foregår og hver enkelt vil finne sin plass.

I dag er det antakelig flere i ufrihet og forvisning enn noengang tidligere og 3 år etter freden legger hat og hevnløst grunnlaget for en ny konflikt. Demokratiet kjemper med ryggen mot veggen, herjet av uenighet, sabotasje og splittelse.

Vi har opplevd situasjonen før. I 1939 hadde vi lullet oss inn i en blåøyd framtidstro. Vi trodde at den maskinelle og materielle utvikling var det primære. Vi trodde at demokratiet var gratis. Vi nektet å se det ondes makt i verden.

Grunnlaget for tidens krise er avkristningen i de siste 100 år. Det har skapt et åndelig tomrom. Hitler sydde ferdig en ideologi,

en ide ladet med lidenskap, formet i begeistrede korte slagord. Han fylte tomrommet med dette og pisket millionene til å marsjere. Det var en forvent djevelsk religion. Krigen mot Gud må før eller senere ende i nedvurdering av mennesket.

Hva har demokratiet å sette opp? Demokratiet må være en personlig forpliktelse. Vi må skape en atmosfære av tillitsfullt samarbeid. Derved skaper man et godt og sterkt demokrati, fordi man rydder ut de fortærende elementer. Man kan ikke lage en god omelett av et råttent egg. Den behagelige side av demokratiet, dette at vi ikke behøver å frykte arrestasjoner om natten er intet å stille opp mot diktaturet.

Moralsk opprustning er svaret på oppløsende ideologier. Denne bevegelse er en tvingende nødvendighet hvis freden skal bevares. Vi skal ta initiativet og gå over til offensiven. Noen må begynne. Hvorfor ikke vårt folk?

Den største og nærmeste fare er vår egen angst for det som skjer. Den kan overvinnes hvis vi ser et mål som fyller oss. Moralsk opprustning er det sanne demokratis festning, sluttet foredragsholderen.

Det fullsatte teater hyldet foredragsholderen med orkanaktig bifall. Ordfører Grønningsæter takket professor Skard for den overbevisende og klare måte hvorpå han hadde vist veien ut av krisen.